

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak četrtek in petek. — Dopis naj se izloži pošlji uredništva, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 4 koro temeljne pristojbine ter od vsake petič-vrste po 30 vln. na vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 3 kron, za pol leta 2 krona, za štiri leta 8 kron, katere naj se pošlje: Upravištvu „Domovina“ v Celju.

Izseljevanje v Ameriko.

Vedno več rojakov naših zapušča domovino, ker jim ne daje kruha. Posebno v Ameriko se preseljujejo naši rodni bratje in sestre, mnogo pa jih tudi išče in najde dela in življa v rudniških in velikobratih krajih na Nemškem. Kranjska, posebno Dolenjska je izgubila, odkar je vinstvo tam propalo, premnogo delavnih rok, ravno to se je zgodilo pokrajini ob Sotli na Štajarskem, v zadnjih letih daje tudi Savinjska dolina veliko ljudi v Westfalen in druge industrijske kraje ter v Ameriko; zdaj so pa tudi prej tako imoviti „Gorogranci“, prebivalci ob gorah Savinji, in koroški Ziljani začeli v novem svetu, obljubljeni deželi naše dobe, Ameriki, iskati dom in blagor svoj.

Ta prikazen daje razmišljati rodoljubom, kajti vse dosedanje naprave v blagor ljudstva kažejo se nezadostne. Posojilnice in konsumna društva ne zadržujejo zmanjševanja števila naših najbližnjih sosedov in podatki zadnjega ljudskega štetja kažejo skoro povsod, kjer ni večjega obrtništva, tovarništva in rudništva, da izgubivamo ljudstvo na kmetih.

Mnogi pa se prebivalstvo okoli večjih fabrik, rudnikov in mest blizu takih.

Kruhoborstvo je znak naše dobe in velikanke olajšave prometa po celim svetu so človeku, ki hoče delati in znan, odprle vse svet. Danes ni treba stradati doma nobenemu delavcu, ker je premnogo mest po drugod, kjer ga potrebujejo in mu dajejo kruha, mnogokrat boljšega ko doma. Časi, ko so otroci razum prvorodnega sina naših kmetovalcev, hodili samo kot hlapi in deklet po svetu in so hitro občutili, da niso dobili domovine od staršev, so se temeljito spremenili. Mnogi prejemnik domovja je danes večji siromak, ko brat njegov, ki gre s majhno dedščino ali celo brez nje po svetu. Danes zato živi

akoro tisti kmet najlaže, ki lahko sam brez družine obdela svojo zemljo. Najeti delavci so predragi.

Sploh živimo v splošnem preobratu človeškega življenja na svetu. Pogoji našega obstanka so postali čisto drugačni, kakor pred 50 leti, da, pred 10 leti. Boriti se imamo s celim svetom za svoj kruh in eden glavnih znakov tega boja je ta, da delavna roka imej vse, kar zasluži; delavci živijo, lenih pogini.

Izid preobrata v svetovnem življenju se ni popolnoma pregleden. Pa toliko se lahko reče na podlagi dogodkov zadnjih dob, da ohranil se bo, kjer bo razumel obrniti v svojo korist razmere okoli sebe.

Torej razumi! Ta pa potrebuje svobodno gibanje. Pogledajmo ravno v Severno Ameriko. Mnogi tamonjih največjih bogatašev je začel kot zadnji hlapec pri kakem trgovcu ali fabrikantu. Pa bistri um njegov je zapazil, kje tiči srno, iz katerega raste bogastvo njegovega gospoda, začel je sam s malim, večjim, slednjič s milijoni. Seveda pa v Ameriki deviška zemlja daje razumnemu človeku mnogo več tistišča, ko Evropa. Vendar tudi pri nas kaže ogled po naši domovini, kaj smo zamudili. Držali smo se preveč starega kopita, izhajali smo hoteli, če tudi smo se umakili, vse s istim delom na istih gradah, kjer jih je prej živelo manj. Tujci pa so bili bolj učeni ko mi. Prevedli ljudi je bilo tudi po drugod, pa iskali so novih virov življenja, kopali so rude in naše zemlje, stavili tovarne na našem svetu in živeli so gospodsko dobro, mi pa delamo kot dlnarji in hlapi pri njih ter jim poklanjamo v njih blagor ne samo svoje telesne moči, ampak smo zaslepljeni dosti, da jih imamo za svoje posebne dobrotnike ter ne razvidimo, da oni „gospodje“ potrebujejo ravno toliko nas in naše pomoči, kakor mi zaslužka pri njih. Zadnje volitve v teharski občini pokazale so že

lostno nezavest onih, ki imajo zaslužek na Štoreh. Oni mislijo res, da jim fabriški direktor izkazuje posebne milosti, če zahteva njih delo, in prodajejo mu delavno roko in moško samozavest. Fabriki ste vi delavci in vozniki ravno taka potreba, ko vam fabrika. To je treba vedeti in Štore ne bodo več zapovedovale, kdo naj bode župan teharski.

Prijeti smo se mnogo premalo obrtništva, trgovstva in tovarništva. Nemški pregovor, da ima rokodelstvo zlato dno, je še vedno resničen, vsaj pri nekaterih rokodelcih. Koliko pa zasluži večji trgovci in tovarnarji, o tem se navadnemu človeku še sanjati ne more.

In ravno ta najboljši zaslužek puščamo tujcem in odtujencem.

Nek dopis v „Slov. Narodu“ iz Gornjega grada priporoča v obrambo izseljevanja v Ameriko „kmečka društva“. To je paš prav kratkovidno. Taka društva kmetu lahko organizirajo, a kruha mu dati ne morejo. Pogled okoli sebe učiti nas mora, da moramo dati narodu svojemu nove vire kruha, ako ga hočemo ohraniti na rodni zemlji. Oni dopisnik omeja na ravna bogastva gornjegrajske pokrajine. Da! Pa kmečka društva jih ne bodo izkopala! Treba je naše ljudi pošiljati v obrtna, tehniška in trgovaška šola. Ti bodo ustanovili nova podjetja pri nas, izkopali s prirodnim bogastvom denar za sebe in nas, in ne bodo več fabrike našemu ljudstvu to, kar so mu bili srednjeveški gradovi, — sedeži naših tlačiteljev, ampak ljudje naše krvi.

Dogodki zadnjih let kažejo, da so nekatere stroke „učeniških poklicev“ že prepolne. To in ravno sedaj po vsej Avstriji naglašavamo pomankovanje zadostnega števila tehnikov pri gradbah vodnih kanalov, uredbah vodnih tokov in delanju novih železnic mora obrniti mnogega razsodnega rojaka v tehnične študije. Tam bo kruh, tam bo pogača, potvica, ne samo pšenčnik.

LISTEK.

† Ludovik Hudovernik

vikar in kapelnik stolne cerkve v Mariboru.

Vrli čitatelji „Domovina“, bodite tudi vi deležni tuge in žalosti, ki se je dne 16. maja razširila po celi Sloveniji, posebno po dolinah valovite Drave in zelene Savinje ter širom mariborske škofije. Umrl je Ludovik Hudovernik; glas o njegovi smrti se je bliskoma razširil po Mariboru, električna žica pa je raznesla turobno vest širom Slovenije, da, v zadnji kotic mariborske škofije, v kateri je bil pokojnik posebno spoštovan in ljubljen. Meni je javil to vest brat in prijatelj mi, stolni kapelan M. Straki; s početka sem še dvomil o istinitosti tega, no, na slednji dan je izginila vsaka sumnja, ker so vse graške novine potrdile žalostno vest, dočim je duhovništvo stolne mariborske cerkve razposlalo na vse strani, pa tudi meni s toplim, bratrim čuvstvom, ki izvira iz srca, pisano obitnico.

Nemila, ljuta usoda, da bi te ne bilo!

Še 12. maja je osebno vodil cerkveno petje v mariborski stolnici in se zabaval z duhovnimi

sobrat, 15. maja se je sprahal pred župniščem bratov čitajoč, ali se na večer istega dne je legel v posteljo, iz katere se ni več vzdignil. Še na dan smrti se je počutil dobro in upal, da ozdravi, a dr. Medvedu je izrazil željo, da bi želel videti svoja brata Aleksandra in Janka, oba notarja (v Kostanjevici in v Kranjski gori) in da želi sledeči teden v Gradec k Luku, to je k meni, na obisk. To je bil njegov zadnji razgovor, naš Ludovik je preminil na veke, on, ki je svoj slovenski narod ljubil z vsem žarom svojega plemenitega srca in ki je posvetil slovenskemu narodu velike svoje duševne vrline in kreposti. Črna smrt je izruvala plemenito rožo iz vinograda Gospodovega; plemenito srce, vzor svečnika, vrliga rodoljuba Slovenca, dobrega, vernega, udanega, iskrenega prijatelja, skladatelja, umetnika in virtuozna na glasbenem polju, posebno cerkvene glasbe, nepozabnega našega Ludovika je prenehalo biti na veke. V navzočnosti mnogobrojnih duhovnih sobratov je v ovetu moške dobe, v 42. letu nemila sušica mu pretrgala nit nemornega in plodonosnega življenja.

Rodil se je 15. avgusta 1859 kot sin okr. sodnika v Zatičini. Po želji svojih roditeljev je stopil v semenišče (v Mariboru), in že tu kazal osobito nadarjenost za glasbo, potem ko je že

kot deček znal dovršeno igrati. Leta 1882 je bil posvečen in je odšel na glasno izveštanega glasbenika v Celje, kjer je začel kot ognjeviti rodoljub razvijati svoje narodno delovanje, za kar je zadel od mnogih strani na ogorčen odpor in je moral mnogo grenkih požreti. Celjski Slovenci se še dobro spominjajo njegovega delovanja.

Knezoškof, dr. M. Napotnik, je poklical leta 1880, našega Ludvika v Maribor ter ga imenoval kapelnikom in vikarjem stolne cerkve. Tu je osnoval glasbeno in pevsko društvo „sv. Cecilije“, kojemu je bil tako vrli učitelj in zborovodja, da se je povzdignilo na vrhunec glasbene umetnosti. Ko je lani Leonovo društvo zborovalo v Mariboru, izrazilo je Ludoviku in njegovemu društvu laskavo priznanje. Kot priznan umetnik je uglašil več cerkvenih in narodnih pesmi, tako, da se ga bodo še generacije spominjale. Kot umetnika ga je oslil tudi zunanji svet in pozivali so ga za maatno plačo v več katoliških mest na Nemško, (n. pr. v Razno), ali vedno je odgovarjal s trditvijo, da boče le svojemu narodu in škofi služiti.

Čeravno je učen in čaščen, vendar je bil v društvu zelo ljubezniv, zato so ga v društvih prav ljubili in tam je znal svoje sobrate elektrikovati. Leta 1891. me zaneslo usoda v Maribor;

Razumevaj dobo in izkoriščaj jo! V to pa je treba prvič daru božjega, talenta, drugič pri-mernih šol, potem pa poguma in dela!

Po tem potu bomo si zboljšali svoje stanje in — ne bomo se selili v Ameriko!

Evropski mir.

Zveza med Rusijo, Francijo in Nemčijo, to zedinjenje treh najvažnejših držav Evrope v edno celoto, bi zagotovilo trajen mir na našem delu sveta. To bi bila zveza, proti kateri se ne more na evropskem kontinentu sanovati, no-bena, tako močna koalicija. Vsem drugim večjim in manjšim državam bi potem ne preostajalo drugega, nego prikloniti se veliki trozvezi v tej ali oni obliki, tako, da bi ta zveza obsegala slednjič vse evropske države.

Toda takšna koalicija je v sedanjem času nemogoča; obstajati bi mogla samo v tem slu-čaju, ako bi vsi člani te zveze že popolnoma dovršili svoj zgodovinski razvoj, ako bi jim torej bilo vršiti le delo na polju notranje politike. Tedaj bi bilo v resnici možno zavreči puške in topove kot popolnoma nepotrebno stvar. Toda do tega še ne pridemo kmalu.

Življenje se otežuje od dne do dne, in s tem se bolj in bolj zapletajo koristi in interesi posameznih držav. To nasprotovanje je dandanes popolnoma neizogibno in čim bolj napeto je, tem prej stopa v veljavo gospodarska borba v obliki carinskih razporov. Dokler se države razvijajo, je borba med njimi neizogibna in so vsled tega zveze mnogih sosednih držav nemogoče, ker take zveze zahtevajo od posameznih udeležnikov, da ne slede v vseh slučajih samo lastnim koristim, ker bi se s tem rušili interesi katerega koli drugih zaveznikov.

Take obveze pa ne more sprejeti nobena država, — ako neče nazadovati in slednjič propasti.

Zveza med državami je možna le takrat, kadar države, ki jo žele skleniti, ne zasledujejo vzajemno nasprotnih si ciljev, ki izključujejo drug drugega.

In iz tega vzroka je zveza med Rusijo in Nemčijo, in nadalje zveza vseh evropskih držav nemogoča. Ruski in nemški interesi ne tečejo vzporedno, temveč se križajo. V Nemčiji je že davno in zgodovinsko sklenjeno: prodirati na vzhod in jug. A Rusijo vodi prva pot istotako na vzhod, to kaže vse njeno delovanje v Kitaju, druga pot pa je k toplemu, južnemu morju.

Nemčija dela z vso silo na to, da izpolni svojo nalogo, a da jo izpolni, mora uničiti vsa slovanska plemena, ki jej stoje na poti.

Ob ednem pa tudi Rusija stremi na jug, z edne strani k perzijskemu zalivu, z druge pa k turškim prolovom.

Ako pride Nemčija do Adrijskega, in odtod do Srednjega morja poprej nego Rusi do turškega prolika, je njen položaj v Aziji zagotovljen; ako pa bo Carigrad že v ruskih rokah, medtem, ko bodo Nemci še le na poti k Trstu, bo igra za Nemce izgubljena.

bil sem otožen, žalosten in ves zamišljen. Pred stolno cerkvijo me nagovori visok, koščen du-kovnik: „Vi brate, ste gotovo tujec; zakaj ste tako žalostni?“ Jaz mu odgovorim: „Žalosten sem zato, ker sem moral svojo domovino Bosno zapustiti in vedno premišljuje, kako bi mogel nazaj priti.“ „Ne boj se prijatelj, pri nas najdeš dobre duhovnike,“ odgovori Ludovik, in me pelje k stolnemu župniku Bohincu, pri katerem sem ostal kot gost in prežival najveselejše trenutke.

Pokojnikov spreved dne 18. majnika je bil kar najslajnejši. Zastopane so bile vse politične sodne, deželne, vojaške, šolske in mestne oblasti; vsi svetovni in duhovni zavodi, vsa pevska društva in druge korporacije, takorekoč ves Ma-ribor. Na čelu spreveda je bilo 80 duhovnikov in bogoslovcev, stolni kapitej pod vodstvom dr. Križaniča; a za njim je korakala generaliteta in aristokracija. Najodličnejše občinstvo je delalo špalir, povsodi se je čulo glasno vzdihovanje in jokanje. Žalobni spreved je vodil stolni župnik Bohinec z mnogobrojno asistenco. Pokopali smo ga kraj njegove mile matere. Lahka ti bodi slovanska zemlja, mili brate Ludovike!

Dr. Luka Senjak.

Rusija vzraste v trenutku v svoji mogoč-nosti, slovanski narodi se jej priključijo silneje, a boriti se s tako močno državo, Nemčiji ne bo dišalo.

V tem leži glavna razlika med ruskimi in nemškimi interesi. Da te dve državi stopita v zvezo, bi se morali odreči svojim zgodovinskim nalogam.

Rusiji se pač ni treba bati vojne z Nemci, in ravno zato Rusom zveza z Nemčijo ni po-trebna. Ona jim ne daje ničesar, ampak naložila bi jim težkih žrtev.

Zato ne pride nikdar do zveze teh dveh sil, in zato tudi evropski mir ni zagotovljen.

Celjske in štajarske novice.

(Stajarski deželni zbor.) Dne 17. t. m. se je otvoril štajarski deželni zbor brez Slovencev, toda v znamenju najhujšega sovražstva do Slo-vencev. Prva seja je bila brezpomembna. Deželni glavar kot predsednik se je spominjal umrlih poslancev ter je zaprisegel nove. Med predlogami je bila tudi zahteva, da se ustanovi za arveški okraj viničarska šola. Ne razumemo pa, kaj imata iskati med deželnimi predlogami mari-borski in ptujski „Studentenheim“. — V seji dne 18. t. m. je predložil deželni odbor svoja poročila o uravnavi plač šolskim slugam ter o novem pokojninskem predpisu za ljudske in meščanske učitelje. Poslanec Wagner je postavil predlog, naj se uvede šolski davek od vseh pre-jemkov, ki presegajo 2000 kron. Poslanec Walz je interpeliral, zakaj je namestnik prepovedal izobezanje frankfurtarskih zastav pri zadnji ljud-ski veselici v dvoru t. j. na cesarskih tleh. — V seji dne 19. t. m. se je predložil novi deželni z-borski volilni red, o katerem se pre-govorimo. Poslanec Krenn je predlagal premembe deželnega zakona o pospeševanju govedoreje.

(Takšno je nemško junaštvo!) V prvi seji štajarskega deželnega zbora lotil se je znani kričač Walz — odsotnih slovenskih poslancev. Odobruje, da niso prišli slovenski poslanci, češ, da ni prijetno sedeti pri edni mizi z ljudmi, „ki so napravili znano roparsko potovanje v Celje“. Ko ni nehal blatiti Slovencev, oglašal se je končno deželni glavar ter govornika — prouil, naj ne napada oseb, ki niso prisotne ter se tudi braniti ne morejo. Nemci, ki se bojijo le Boga, sicer pa nikogar na svetu, so lahko po-nosni na svojega Walza, ki se je korajžno znesel nad odsotnimi slovenskimi poslanci liki osel nad mrtvim levom. S svojim surovim početjem pa je še hotel slovenske poslance splašiti, ker je ta nemška gospoda najrajši sama med sabo brez nadležne kontrole.

(Osebnosti.) Okrajni glavar v Radgoni baron Salis-Soglio je dobil naslov in značaj na-mestniškega svetnika. — Sodni pristav Viljem Kronasser je premeščen iz Ptuja v Slov. Bistrico. — Računski revident v računskem oddelku graškega nadzodišča Jos. Repa je imenovan računskim svetnikom.

(Glavna skupščina okrajnega zastopa celjskega), določena na ponedeljek, dne 24. t. m. preloži se zaradi nastalih zaprek na torek dne 25. junija t. j. popoldne ob 2. uri. Kraj zboro-vanja, kakor tudi dnevni red ostane nespremenjen.

(Možnarji za streljanje zoper točo.) Izde-lovatelja takih možnarjev Lorber & Comp. v Žalcu ter Moric Unger v Celju, sta se udeležila posku-ševalnega streljanja v Zagrebu dne 28. aprila t. l. Oba zistema je ocenil ravnatelj meteorološkega zavoda g. dr. Mohorovičič, a to ne baš ugodno. Škoda, da se ni udeležil tudi Ivan Rebek iz Celja, ki je iznašel sistem takih možnarjev, ka-tere hvalijo vsi strokovnjaki kot dosedaj najboljše.

(Strelna je udarila) v Schwabovo jesiharno v Savodni pri Celju, toda razpočil je samo dimnik.

(Pri Sv. Lenartu nad Laškem) je politična oblast zaprla šolo, ker je mnogo otrok zbolelo na škrlatici.

(Iz Luke pri Zidanem mostu) smo zopet dobili pritožbo o ondodni požarni brambli z nemško komando; pri letošnji procesiji na Telovo so baje s svojim nastopom motili pravo vernost. Nadalje nam opisuje dopisnik tudi dve gospo-dični iz hiše, ki je bila dosedaj na glasu najbolj narodne, pa te dve „grlici“ grulite zvečer le nemške pesmi.

(Razširjena šola.) Deželni šolski svet je sklenil razširiti petrazredno ljudsko šolo v Trbov-ljah v šestrazrednico.

(Samomor vojaka.) Četovodja Iv. Kramar iz Kapel pri Brežicah se je ustrelil v Trstu dne 17. t. m. baje iz strahu pred kaznijo.

(Gospodarska organizacija v breziškem okraju) jako dobro napreduje, to je pokazal tudi zadnji shod, ki se je vršil v vinorejskih Srom-ljah. Shod, kojemu je bil izvoljen predsednikom veleč gosp. župnik Štefan Turkuš, bil je jako dobro obiskan. Vsi udeleženci se prostora niso dobili. G. tajnik Rožman z Brežic razložil je v poljudnih besedah vzroke sedanjih žalostnih go-spodarskih odnošajev in pa pomen in namen gospodarskega združništva. Med živahnim odo-bravanjem se je ednoglasno sklenilo, da naj se za oeli breziški okraj osnuje močna gospodarska zadruga za vse panoge gospodarstva — posebno pa za vinorejo. V področju gospodarske zadruge naj se zasnuje okrajna zavarovalnica in se upelja domača obrt.

(Gospodarski shodi za breziški okraj.) Da se pričeta gospodarska organizacija za breziški okraj popolni, vrši se na praznik sv. Petra in Pavla t. j. dne 29. junija t. l. ob 3. uri popoldne gospodarski shod v Kapelah v gostilni g. Zor-čiča — v nedeljo dne 30. junija t. l. pa na Bi-zelskem v gostilni g. Pečnika.

(Nova poštna oddajalnica.) Dne 20. t. m. se je otvorila v Globokem pri Brežicah poštna oddajalnica, ki ima vsakdanjo zvezo po vozni pošti med Pišecami in Brežicami.

(Iz Gornje Radgone.) Dne 16. t. m. prire-dilo je „Kmetijsko bralno društvo“ Gornje Ra-dgone veselico s sporedom: tamburanje, petje ter predstava igre „Lurška pastirica“, začel ob 4. uri popoldne. Kdo popiše veselje, koje je navdajalo vsakega že oeli mesec pri tem poro-čilu. Ali kdo tudi naj popiše občno žalost, ko je dne 16. popoldne vse kazalo na nevihto, ter tudi precej že škropilo ravno ob času vršitve! Po-parjeni podali smo se na vrt g. Osojnika, misleč, da nam je vreme vse skazilo. Kako veselo iz-nenadeni smo pa bili, ko je hrabro slovensko ljudstvo neustrašeno se tlačilo že na velikem vrtu, veselo se programa veselice. Točno ob 4. uri popoldne udarilo tamburaši. Čast, vsa čast za godbo in petje vnetemu, zmognemu organistu g. Janku Čirihu, vodju tega velikega števila tam-burašev in pevcev. Tamburaši so si izmislili značilne čepice, koje so se jim res prav podale. Dobro vežbani so nas razvedrili z jako lepimi komadi. Imenitni moški, ljubki ženski ter me-šani zbor pripomogli so jako k življanju lepih uric. Okoli 8 ure se je na prav lepem odru vršila igra „Lurška pastirica“. Zaveza, predstavl-jajoča „Sokola“ s trobojnicco ter obdanega od daljnih snežnih planin je delo našega slikarja g. F. Horvata ob ednem izbornega tamburaša, pevca in vodje cele predstave. Ako o predstavi rečem, da nas je očarala, je premalo, pravevali! Kar stirmeli smo občudovanja zmognosti pripro-stih naših deklic. Vsaka je igrala svojo vlogo izborni! Prednašanje ni bilo nič prisiljenega, kot kaj na pamet naučenega, temveč tako, da je vsaki mislil, dejanje se v istini pred nami vrši. Kakor ališimo, ni ta predstava „Lurške pastirice“ zadnja! Bog daj nam prihodnjic se sniti zopet v lepem vremenu.

(Šola so zaprli) pri Sv. Antonu v Slov. goricah zaradi ošpic med otroci.

(Mariborsko porotno sodišče) je obsodilo dne 17. t. m. 35letnega kočarja Jurija Klemen-čiča iz mariborske okolice v štiriletno ječo, ker je dne 6. maja t. l. ubil Fr. Ribiča. — Isti dan je bila 20letna dekla Marija Zorko iz šentlenar-skega okraja obsojena v petletno ječo zaradi detomora.

(Tiskovna pravda s „srečnim“ izidom.) Kaplan g. Muršič od Sv. Benedikta v Slov. go-ricah je tožil pred mariborskimi porotniki ured-nika „Marburger Zeitung“, ozir. dopisnika An-tona Mravлага, trgovca iz Št. Lenarta, ki je v nekem dopisu hudo napadel omenjenega kaplana. Kakšen bo izid, vedelo se je takoj, ko so neka-teri porotniki, med njimi nek Pototschnig iz Ptuja strastno ugovarjali, ko je začel tožitelj slovensko govoriti, češ, da ne razumejo „nove slovensčine“. Nemški urednik in dopisnik Mrav

lag sta res bila ednoglasno oproščena. — Kdaj se bo vendar že odvzela sodba v tiskovnih pravdah političnim lajkom?

(Državnozborni mandat odložil.) Državni poslanec za okraj Judenburg dr. Reicher je odložil državnozborni mandat. Ostane pa še deželni poslanec in odbornik.

(Zopet demonstracije proti vojaštvu v Gradcu.) Pri razstavi avtomobilov, dne 17. t. m. avirala je po dolgem presledku godba bosanako-hercegovaškega polka v Gradcu. Okoli vojaštva se je nabralo par sto visokošolcev in — gimnazijcev (!), ki so začeli hrupno demonstrirati ter grditi armado. Nasproti se jim je postavila množica, ki je zagovarjala vojaško godbo. Prišlo je do pretapa, pri katerem je bilo nad 80 mlačno zobih prusoflov aretiranih. Kako bodo pač popostopale sodne oblasti proti nemirnežem? Nesrečna Avstrija, kadar jo bodo branili z orožjem mladeniči tega izdajalskega duha.

Druge slovenske novice.

(Za predsednika „Slovenske Matice“) je bil v zadnji seji izvoljen zopet soglasno ravnatelj g. Fran Levec, za I. podpredsednika g. J. Grasselli, za II. podpredsednika pa kanonik J. Sušnik. Namesto učitelja F. Stegnarja, ki se je odpovedal odborništvu je bil izvoljen g. dr. Fr. Zbašnik.

(† Josip Murn.) Dne 18. t. m. ponoči je v Ljubljani po dolgi in mučni bolezni zatisnil svoje oči na istem stanovanju kakor pred dvema letoma pesnik Kette. Istotako nadarjeni pesnik Josip Murn. Že kot gimnazijec je začel priobčevati svoje pesmi v „Ljubljanskem Zvonu“ pod psevdonimom „Aleksandrov“ in je od tedaj posvetil mnogo ur pevskega muzi, katere mu je bila čisto edina tolažnica v težkih urah. V pomankanju mu je bila poezija edini vir radosti in veselja, pod njenim krilom je zabil na trenotke svoje žalostne usode. Zadnji čas je bil vpisan na juridični fakulteti v Pragi. Bodi blagemu mladeniču in vrlému pesniku lahna zemljica domača!

(Promocija.) Avskultant pri deželnem sodišču v Celovcu g. Rado Kušej, je bil dne 19. t. m. na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem prava. — Na vseučilišču v Ljubljani je bil dne 15. t. m. promoviran doktorjem zdravilstva g. M. Skofic iz Metlike.

(Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko) je v svoji seji dne 17. t. m. vstregla prošnji zborničnega tajnika g. cesarskega svetnika Ivana Murnika za trajno umirovljenje. Zbornica ga je ob tej priliki imenovala svojim dopisnim članom in mu po deputaciji izrekla svojo zahvalo. Zborničnim tajnikom so imenovali gosp. dr. V. Murnika.

(Dirko na korist pogorelcem v Kropi) je kolesarski klub „Ljubljana“ radi neugodnega vremena preložil na prihodnjo nedeljo dne 23. junija t. l.

(Upravno poročilo o. kr. kmetijske družbe kranjske) javlja, da je imela družba 1899. leta 4782 pravih udov, leta 1900 pa 5081. To leto je imela družba 18 podružnic, denarni promet pa je znašal 671.942 kron. Leta 1899 je imela družba 142.741 gl. skupnih dohodkov in istotoliko stroškov, leta 1900 pa je imela dohodkov 335.951 kron, in istotoliko stroškov.

(Kap je zadela) v Ljubljani v Kolodvorskih ulicah g. Ivana Abrama, trgovca iz Trsta in predsednika „Tržaške posojilnice in hranilnice“. Bil je vrl rodoljub in delaven mož v vrstah tržaških narodnih borilcev. Mir in pokoj!

(Veliko dobrodelno slavnost) v korist pogorelcem v Kropi, Gorenji vasi, Dobrunjah in Bizoviku priredi dne 14. julija t. l. ljubljansko pevsko društvo „Slavec“ v „Nar. domu“.

(Obesil se je) v Mali vasi, okraj ljubljanski, posestnik V. Dovč. Zapustil je vdovo s tremi otroci.

(Oblak se je utrgal) v noči od 15. na 16. t. m. nad litjsko okolico ter napravil silno škodo po poljih. Posestniku Grebencu je vihar podrl mlin in mu naredil škode 2000 kron.

(Velik požar.) Dne 15. t. m. je pogorela v Beli krajini vsa vas Jurkovo selo, ki je štela 15 hiš. števil. Ljudje niso mogli nič rešiti, škode je nad 50.000 K, a zavarovanega ni bilo nič.

(Sneg je padel) na gorenjskih planinah; od sv. Višarja se poroča, da je padlo tam od 17. na 18. t. m. nad 20 cm snega, in je potem še ves dan snežilo. Topiomer je kazal le par stopinj nad ničlo.

(Poplave.) Valed hitrega tajeja snega v gorah in pogostih nalivov so nastopile v Dravski in Glinski dolini na Koroškem povodnje. Nad Št. Mohorjem je Glinska dolina podobna jezeru; letošnja setev je uničena.

(Izlet društva „Pravnik“) na Opčino in Prosek se je v kljub neugodnega vremena izvršil jako sijajno. Na postaji Opčina pričakovalo je veliko ljudstva številne izletnike, katere je v imenu primorskih Slovencev pozdravil g. posl. Ivan Goriup. Pevsko društvo „Zvon“ je zapelo prekrasen pozdrav prišlecem. Na Proseku so priredili izletniki banket, katerega se je udeležilo mnogo tržaških rodoljubov, izgovorjenih je bilo mnogo krasnih napitnic, pevsko društvo „Hajdrih“ pa je razveseljevalo navzoče z lepim petjem.

(Povodnje.) Velikansko škodo je napravila povodenj 15. in 16. m. na Goriškem. Na Tolminskem je Soča poplavlila mnogo plodne zemlje, razdrila ceste, odnesla več mostov, Kobaridska dolina pa je bila vsa pod vodo. V Furlaniji je škoda še večja, cenijo jo na stotisoče, le v občini Flumci je cenijo na 150.000 K. Škoda, ki jo je povzročila povodenj na Goriškem in Gradiščanskem se uradno ceni na pol milijona K.

(Deželni zbor istrski.) Slovenski in hrvaški deželni poslanci istrski se tudi letos ne vdeležijo sej deželnega zbora.

(Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju.) je izdalo dvanajsto letno poročilo o svojem delovanju. Vseh dohodkov je imelo društvo l. 1899/00 5504'87 K; osnovna glavnica je znašala koncem oktobra l. l. 11.860'44 K. Podpor pa je razdelilo društvu 4015 K. Podpirancev je bilo vsak mesec do 50. Naj bi naši rodoljubi ne zabili tega podpornega društva, ki pomaga vzgajati duševne delavce na polju prosvete, blaginje in napredka slovenskega naroda.

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor je imel dne 17. t. m. sejo; na dnevnem redu so bile med drugimi sledeče točke: Volitev upravnega odseka 12 članov. Poročila deželnega odbora o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za l. 1899, in proračun za leto tisoč devetstoedna o računskem sklepu deželnega posojilnega zaklada za l. 1899, in proračun za l. 1901, poročilo o pospeševanju vinarstva na Kranjskem v letu 1900, poročilo, s katerim se predlaga računski sklep garancijskega zaklada dolenskih železnice za l. 1899 razkaz imovine tega zaklada koncem l. 1899 in še več drugih poročil, katere so bila izročena posameznim odsekom. Poslanec Ažman in tovariši so vložili nujni predlog, naj deželni zbor dovoli primerno podporo za pogorce v Kropi.

Koroški deželni zbor je v seji dne 17. t. m. izvolil poleg raznih odsekov tudi odsek za premembo volilnega reda. V ta odsek je izvoljen tudi zastopnik slovenskih kmečkih občin Muri. Predlog poslanca Umlaufa, naj zbor pozdravi investicijski zakon, zahvali vse kroge, ki so se zanj trudili in naj se obrne do vseh dežel, ki bodo imele od tega koristi, naj izvolijo odposlance, da se skupno poklonijo cesarju in mu izreko zahvalo, se je odkazal novemu juridično-političnemu odseku.

Goriški deželni zbor je razpravljal o načrtu zakona, zadevajoč premembo lovskega zakona. K tej točki se je oglasil poslanec Grča ki je dejal, da je v lovskem zakonu več nedolčnih naredeb, in to posebno glede uporabe lovnine, ter predlagal, naj se izroči ves zakon v pretres pravnemu odseku. Predlog posl. Grče je bil sprejet. — Nadalje je bil na dnevnem redu načrt zakona zastran pospeševanja govedorehje. To točko so izročili posebnemu odseku. Rešen je bilo tudi par prošenj, nato pa so prečitali predloga dr. Gregorčiča in Verzeznassija, da se prosí vlado za pomoč za škodo, ki so jo povzročili nalivi v hribih in v Furlaniji, ter predlog poslanca Beibucha, naj se izvoli odsek sedmih

udov, ki naj preišče razmere na goriških šolah, in naj se naprosi vlado, da podpira goriški deželni šolski zalog. Dr. Tuma prečita interpelacijo glede premeščenja učiteljskega iz Kopra v Gorico. Vladni zastopnik pravi na to, da ne more še odgovoriti, kako stoji s to zadevo, pač pa ve, da se je o tem že obravnavalo.

Dopisi.

Od Sv. Krištofa. Pri občinskih volitvah so prodrli v I. in III. razredu nasprotniki Slovencev, ter so dali v odbor večino Nemcev in njihovih kličepalcev. V II. razredu so prodrli slovenski volilci. Opomniti je, da je nesloga kriva zgube III. razreda, ker so eni hoteli imeti vse odbornike le iz svoje vasi; drugim — nič! To ni pravično, saj so na drugi strani tudi vrli, narodni možje, tudi tam naj bi imelo ljudstvo svoje zastopnike; ako bi to pripoznali, potem bi bila v obeh razredih zmaga Slovencev. V I. razredu se mora pač izreči „sramota“ slovenskim volilcem, kajti 16 Slovencev in 8 Nemcev, Slo pa je, kakor so hoteli Nemci, ker Slovenci so — doma ostali. Sramota!!

Črnagora pri Ptuj. Preteklo nedeljo, dne 16. junija je bil imeniten praznik za naš kraj. Došli so ormoški tamburaši pod vodstvom g. učitelja Serajnika. Sami kmetijski dečki, a vendar so nas razočarali s svojim prelepim ubiranjem. Vsa naša žalostna prošlost je tugovala iz teh glasbil; rahli in plakajoči glasovi so nas spominjali naše sedanje trpke usode; ti tožeči zvoki so pretresali našo dušo in razkrivali naše srce spominjajoč nas na britkosti, katere je pretrpel in katere še trpi naš narod. Solze so nam silile v oči glede na sedanje zbegane razmere v domovini, vendar so nam vlivali ti akordi v srce tudi nado, da se obrne vse sčasoma na bolje. Saj vpliva ta godba mogočno na dušo mladine, če ja pa mladež naša, imamo vse.

S tamburaši vred je nastopil javno prvič pevski zbor črnogorskih fantov in deklet. Če ravno je ta zbor še mlad, vendar je že zdaj pokazal da je navdušen za petje in da se bode sčasoma lepo razvil. Hvala lepa g. učitelju Klemenčiču za njegovo trudopolno delo; ali kaj — saj je to za ljubi narod; to je največja plača.

Veselica je bila torej lepa, ali lepše še je bilo to, da so naši narodni mladeniči in zaspeljeni siromaki, krčevito se oklepajoči svojega ubogega nemštva, prišli poslušati godbo, in da so navdušeno poloskali narodnim pevskim zborom. Med drugimi je bil poštar, stražmojster in celo lep začetek. Dal Bog, da se te izkušnje ne vrnejo skoro v krilo svoje slovenske domovine.

Vam pa, ormoški tamburaši, prebrava levo in gromovit „živio!“ Le delajte na to, da boste izmed nas izginila vsa neskladnost, vsa neharmonija in da ne bodo več delali disharmonije nemštva v naši domovini. Vi črnogorski dečki, pa vtrgajte pri začetem delu vrliga svojega g. učitelja Dal Bog, da bi zraven petja skoro še brenkali na slovenske tamburice! Potem bo Črnagora imenitna ne le zaradi svoje prekrasne cerkve in svojih velikanskih shodov, temveč zatagadelj, ker postane središče narodne zavednosti.

II.

Izgornjeradgonaškega okraja. (Wratschkove zasluge.) Pred nekaj časom se je „Štajero“ z vso silo zaganjal v ptujski okr. zastop, češ, da zanemarija v svojem okraju konjerejo. Sicer se vidi na prvi pogled, da pisec dotičnega članka ne razume o umni konjereji mnogo več, kakor da ve ločiti konja od koze; vendar bi bila za „Štajerco“ hvaležna naloga, ko bi pometal raje pred svojim pragom ter pogledal enkrat k našemu gosp. Wratschkotu, ki je gospodom okrog „Štajerco“ tako k arcu pristal. Gotovo bi potem molčal, ali bi pa rekel, da veljajo njegove grajalne besede našemu okraju; kajti priznava je, da nimajo v nobenem okraju tako slabih in tako malo pripravnih cesarskih žrebcev, kakor ravno v našem. Kmetje, kateri hočejo imeti lepo pleme, prisiljeni so gnati svoje kobile v sosednji ljutomerski, le-nartski in celo v radgonaški okraj. To svojo nevoljo nad slabimi žrebci kažejo tako močno, da je uprava o. kr. žrebarne morala letos odgnati dva žrebca pred določenim časom iz Gor. Rad-gone, ker so kmetje „štrajkali.“ In okrajni na-

čelnik? Saj Radgončani ne vzreajo žrebet, kmet naj pa goni svojo kobilo cele dni okrog, tako mi-alijo ti gospodje krog Lukovnjaka!

Tudi našim vinogradnikom se ne godi boljše. Vinogradniško društvo nemških Radgončanov, kateremu pa je morala pomoči „Südmark“ s 4000 K, čuva in neguje g. Wratschko kot punčico svojega očesa, a zato, da bi dobivali slovenski vinogradniki galico na lahki način, zato se kaj malo briga. Slovenski posestnik, če hočeš dobiti galico pod tako ugodimi pogoji, kakor ti je pre-akrbel okrajni zastop, moraš iti v radgonsko mesto k nemškemu Kerschischniggu, ki ti bode kaj milostno zaželeno galico izročil. Zraven tega, da zamudiš s tem mnogo časa, moraš še tudi za svoj voz plačati mitnino, ako ne vzameš rajši te galice v Gornji Radgoni pri slovenskem Skrieču, ki ti jo je spravil na lastno roko pod istimi pogoji kot okrajni zastop.

In ceste? To je ono polje, na katerem bracki-janci svojega načelnika najbolj hvalijo. Res je, da je naš okrajni zastop naredil takozvano po-ličko cesto, ki je pa jako nerodno speljana. Vi-deti je v obče, kot bi bila ta cesta narejena velikobolj na ljubo gospodskim posestnikom vi-nogradov in pristašem g. Wratschkota, kot pa slovenskim posestnikom; kajti ta cesta išče le bregove tudi tam, kjer bi koristila mnogo več, ko bi vodila po dolini. Tako vodi n. pr. ta cesta po vseh bregovih zraven ščavnike doline, le mimo posameznih lastomerskih hiš, med tem ko bi vodila lahko po dolini skozi vasi Radvence in cele Ivanjševce. Je li morebiti to v kaki zvezi s tem, da ima g. Wratschko v Lastomercih ravno ob novi okrajni cesti odločne pristaje, v Radvencih pa ne? Kaj, ko bi nam g. Wratschko to razjasnil? In občinske ceste? Saj ima tudi tukaj okrajni načelnik vrhovno oblast, kakor je to že proti nekaterim slovenskim županom pokazal. A zakaj g. Wratschko v svoji občini in v sosednjih ne pogleda? Saj vendar mora mnogokrat videti, kak je oni most v nje-govi občini na cesti, ki vodi v Žabjak. Ali neče g. Wratschko tudi v Žabjaku radi ceste tako, odločno nastopati, kakor je storil to v Rihtarov-cih? Saj je vendar ta cesta taka, da morajo vozniki večkrat prazne vozove odkopati. In cesta od Kapele proti Murščaku? Če je le prej količjak deževalo, vidiš na tej cesti vozne kri-čati, preklinjati, jadikovati in živito tepati, tako da ne veš, ali naj se ti bolj smili trpinčena ži-vina, ali pa ubogi voznik. Kaj, ko bi se onih 1500 K porabilo za te ceste? Ali pa ko bi se saj onih pet stotakov, kateri se hočejo dati vsako leto nemškutarskim učiteljem za vzgojo nemškutarskih janičarjev, porabilo vsako leto raje za popravo tako slabih cest, kakor sta prej omenjeni in kakoršnih imamo še mnogo več. Taka poraba bi našim kmetom zares koristila!

Seveda g. Wratschko zna biti proti kmetom kaj močno sladak, in njegova izvenredna slad-kost v besedah in povdarjanje njegovega lažnji-vega gesla, „kmet kmeta“, to je, kar se ga v okraju vzdržuje. Pa je li g. Wratschko kak kmet? Motika, plug in žuljave roke, to nam kaže kmeta in ti znaki manjkajo našemu Lukovnjaku. O njem se smejo po pravici rabiti avetopisemske besede: „Glejte lilije na vrtu; ne sejejo, ne ža-njejo itd.“, kajti tudi g. Wratschko ne orje, ne seje in ne žanje, in vendar ga preskrbujejo z okrajnimi 1500 K dobrotne roke Radgončanov, tako, da zamore biti brez dela kmet v fraku. Saj mu tudi njegovi pristaši odrekajo častno ime „kmet“ ter ga le imenujejo „gospoda“, kakor vidimo to čudno razliko tako lipo v 2. številki letošnje „giftne krote“ v dopisu iz Ja-nišperga, oziroma Noričje.

Pa saj je vendar Lukovnjak tudi Slovenec, reče marsikateri kratkovidni kmet, saj sem vendar jaz tudi Slovenec, povdarja tako rad Lukovnjak v kmetški družbi, in kakor v dokaz zapoje še pesem: „Slovenec sem!“. . . . Da, da, Slovenec je naš orehovski gospod, a tak, da se ga Bog usmili; takim Slovencem pravil je že nepozabni naš Slomšek „nemškutar“. Potrpe-ljivim bralcem „giftne krote“ pripovedoval je g. Wratschko, da uraduje v okr. zastopu večinoma slovenski, a se pri tem debelo zlagal, za kar mu vsak čas dokaze doprinesemo; kajti zbranih imamo celo kopo dopisov od strani okr. zastopa

na slovenske stranke, a pretažna večina teh je samonemških, in trdim, da še g. Wratschko v obče ni odpisal nobenega slovenskega, pač pa že kak nemško-slovenski uradni spis; kajti pri uradnih spisih vpošteva se vendar tudi uradni pečat in naslov, in to dvojje je pri Wratschkovih spisih vedno nemško. Samo nemški bili so tudi vsi napisi in razpisi daril povodom premovanja govede, akoravno je bilo 99 odstotkov prignane živine last slovenskih posestnikov.

Slovenec so mu le „zavratneži“ in za izo-brazbo slovenskih kmetov skrbi tako močno, da še vedno in vedno brani „vzornega kapelj-skega nadučitelja“, o katerem celo otroci pripo-vedujejo take škanđale, da je popolnoma izklju-čena kakršna uspešna vzgoja otrok od strani ta-kega „odgojitelja“ mladine. — In „kmet kmeta“ še si upa orehovski Lukovnjak povdarjati! Upa še si to povdarjati, akoravno je imel mnogo let za distriktnega zdravnika trdega, neusmiljenega Nemca, a zdaj ima gospoda, kakršnega si je želel prusovski bogataš Hildebrand za svoje top-lice, a pri tem nastavljanju je popolnoma prezri-obče priljubljenega sina domačega posestnika, prijaznega g. dr. Krefta, katerega si želi slovenski kmetje. „Kmet za gospode“, to je tvoje pravo geslo, sviti Lukovnjak!

In takega človeka naj bi naši posestniki še dalje trpeli na čelu okr. zastopa? Nikdar! Naš kmet je znan po svoji dolgotrajni dobrohot-nosti, a sedaj je mera polna! Naš posestnik mora v potu svojega obraza od zore do mraka se boriti za svoj obstanek, a v okrajnem zastopu se meče denar v nikdar aito žrelo Wratschkota in nemškutarskih učiteljev. To je vendar skrajna predrznost! Zdaj je še čas, kmetovalci, da si iz-boljšate svoje stališče, a zidati moramo začeti v zemlji in ne pri strehi, gibati se morate začeti bolj pri občinskih volitvah, „kmet kmeta“ bodi vaše geslo, a ne „kmet židovskega gospoda“, vzi za ednega, eden za vse, in vaš denar se bo za-res porabljal v to, za kar je namenjen! Ne le sedanji rod, vaši potomci bodo vedeli za tak čin hvalo; kajti ohranili boste njim s takim činom rodno zemljo.

Narodno-gospodarske novice.

Kakšno orožje imajo različne živali?

Vsako živeče bitje, to je žival, ima svojih neprijateljev, pred katerimi se mora neprestano čuvati. Da se more braniti proti njim, je vse-modri Stvarnik dal vsakemu izmed njih kakako orožje ali sredstvo, da se more jim izogibati in tako ohraniti. Nekaterim je dal ostre zobe, drugim močne rogove, tretjim grabljive kremplje, čvrste kljune, nabrušena bodala, trda kopita, za ščite gladke luske, kakor stena močno nepre-bitno kožo, marsikateri strup, nekaterim celo — smrad. Vsaka žival rabi svoje orožje takoj že od mladosti, znamenje, da je zraven tega dobila od Stvarnika tudi izurjenost jo rabiti. Poglejmo nekoliko to raztreseno „armado“, da ji ocenimo površno njeno moč.

Najstrašnejše orožje živalij so zobje. Tako ima najmočnejše zobe slon med sesavci. Z gornje celjusti tega velikana štrli dva mogočna zoba ali okla, katerih teža je večkrat nad 50 kg. S tema on lahko zdrbi celo leva ali tigra. Za tem ima najmočnejše zobe ali kavljve mrož, ka-teri mu služijo ne le samo za brambo, temveč tudi kot pomočniki pri plezanju na ladije, skal-nate bregove in led. Zatem se odlikuje po moč-nem zobovju morski konj, kateri ima v svojem žrelu neznanako moč, da zmleje najtrše reči. Po zobovju nekoliko podoben mu je naš divji prašič, o katerega grizenju se čuje še od naših starih očancev marsikatera zgodba. — Tukaj še omenimo, da kost od zobov slona, mroža in morskega konja nikoli ne izgubi lepe bele barve, zaradi katere prednosti ima visoko ceno. Z njo se lišpa mnogobrojne rezbarije in umetnosti. — Tudi še dostavljamo, da te živali ne rabijo skoraj nikoli svojih zob za rop ali napad, tem-več le samo za lastno obrambo, v kateri so časih prav silovite.

Drugače pa je pri zvereh, katere rabijo grozne zobe za zgrizenje plena svojega, ob ka-terem žive. Tako pogledajmo v malem šilaste,

kakor igle nabrušene zobiče malih mesojedcev, kakor tudi onih, ki se živé ob mrčesih, (krt, kuna, jež itd.). Ako bi njih gobce deli na drob-nogled, dobili bi le majano sliko o požeruhih, ki so se nahajali v prejšnjih časih pri nas sedaj pa v južnih krajih žive. Tukaj mislimo na zo-bovja zverij krvoločnih, katerih je še sedaj dosti v šumah in pragozdih Afrike in Amerike.

Prav ostre in kakor nož nabrušene zobe imajo tudi nekatere nedolžne živalice, n. p. glo-davci. Ti jih rabijo le za dobavo svojega živeža, kateri jim je shranjen dostikrat v trdi lupini. Ednako se godi nekaterim ptičem, ki se morejo s sicer močnim in ostrim kljunom večkrat tru-diti za obstanek svoj. To so žolne, detali itd.

Pač bolj strašna so zobovja raznih rib, katerih žrelo je po tri do štiri vrste samih zob in brazd. Lahko si je misliti, a kako močjo one pritanejo svoj plen, da ga potem hitro pogolt-nejo. Nekateri so toliko, da veliko žival ali člo-veka kar z lahka „pospravijo“.

Sedaj pride na vrsto močan velikan z ve-likim rogom na nosu — nosorog. Po enostavnem orožju podobna mu je riba sabljak. Oba sta dobra vrtača, da jima je debela deska preslaba. Pa to je le majhna slika delavcev iz morja, še mnogo in bolj raznovrstnih je ondi doma.

Za zobmi najhujše orožje živalim so rogov. Z mogočnimi rogovi odlikuje se pleme v sorod-stvu govede, tako bivoli in tur. Žal, da ta žival je že skoro popolno zatrta.

Rogova imajo baje tudi nekatere ribe, tako neki piljar, ki je 4—5 metrov dolg, ter ima rog od strani nazobčan od eden in pol do dva metra dolg. S tem baje razpara marsikateri veliki ribi trebuh.

Za rogov pridejo na vrsto mogočni kljuni, kateri so tudi tako urejeni pri ropnih ptičah, da so pripravi za — klanje. Tem pomagajo spretno še ostri kremplji. Sploh je med ptiči mnogo grabežljivih zveri, katere se na dajo po-končevati ali ukrotiti, ker mesto tega rajše — odletijo.

V grozi samoobrambe se odlikujejo zveri s svojimi zobmi in ednako grozno nekatere ptice s svojimi kljuni in perotnicami. Med najbolj ro-parske treba je šteti zveri mačjega plemena. Ta „šlahta“ je najbolj požrešna, pa tudi najhujše oborožena. Ne samo zobje, navrh še kremplji so za samo ropanje pripravljeni.

Od krempljev sedaj pridamo do kopit s ka-terimi se branijo, — včasih tudi narodno, staro kopitneži, konj, osel, mula itd. Njihovo orožje je kaj neukretno, samo za silo samoobramba. Nič boljši niso v tem nekateri ptiči račjega plemena, ki imajo sicer v kljunu grozno moč, da trdi kokosovi oreh starejo, ali ta malo zaleže, ker so navadno — preokorni.

Najbolj nedolžno orožje za obrambo pa ima gotovo jež, te njegove kože bodice. Blizu ednak je raznih vrst rak, ki gotovo rad ima mir, če ga le drugi njemu privoščijo. Sicer ima nekateri izmed njih v svojih kličah grozno moč, le ureča časih, da je nikoli menda ne poskuša rabiti.

Sedaj pa pozor! Pridemo do živali, pred katerimi se trase moč in gibčnost drugih, radi njih orožja, to so namreč strupene kače. Njih orožje ni novo, ker je že lastno njih rodu od starih časov, pa se v teku tisoletij človeškega rodu ni polajšalo ali oblačilo. Zato pa tudi ni med vsemi bitji na svetu od človeka nobeno tako zaničevano nego je — kača! Gotovo bi bil nje rod od človeka že uničen, da nima zraven zoprnosti svoje tudi lastnost, da se zna spretno — skrivati. Vendar stiska se na svetu nje oblast, kajti kjerkoli se ljudje naseljujejo in utaborijo, povsod ondi se mora umikati ta žival. Gotova resnica je, da se je drži boljše prokletstvo!

Blizu ednako kot kače so sovražni mnogi mrčesi, bodi si kot žuželke ali letajoče živalice, radi njih — strupa. Tako še ne izvezamo vselej sicer pridne čebele, počasnega čmrlija, še manj pa izgovarjamo dražljivo oco, aršena itd. Vsak je sin svoje narave, vsak ti drži nasproti najprej svojo morilno moč! Toda pustimo jih na miru, da bodo tudi oni nas!

Manj znane od teh so nekatere druge živali, katerim orožje je prav posebno, namreč stres ali elektrika. To so neke vrste ribe v daljnih morjih.

Sedaj bomo pa skoro pri kraju. Samo da ne pozabimo še na zadnje orožje živali, namreč — smrad. In v tem se odlikuje najbolj po pogovoru daleč znani — dihur, kateri v svoji jezi zaluci ali pusti okoli sebe takšen smrad, da ga ne prenaša zliška ne žival, še manj pa človek. Zato pa ima iz davna veljavo ali priimek: „smrdi kakor dihur“. Toda, kakor se opazuje, tudi te živali je čedalje manj, zato bode tudi manj njenega — smrada. Pohorski.

Politični pregled.

(Cesar v Pragi.) Dne 16. t. m. je obiskal cesar med zvonjenjem zvonov in streljanjem topov grad avojih pradedov Karlstein pri Pragi, zvečer pa so se zaključile slavnosti z regato na Vitavi in sijajno razsvetljavo mesta. Drugo jutro se je odpeljal cesar v Terezín in Litomeřice, odtu v Ustje. Dne 18. t. m. pa se je povrnil na Dunaj.

(Moravsko spravno vprašanje.) Moravski deželni zbor se je sešel te dni v važne posvete, kjer je poleg drugega na dnevnem redu tudi spravno vprašanje med Čehi in Nemci. Toda Nemci ne marajo ničesar slišati o poštenu spravi; različni pododbori spravnega odseka delujejo že leta, a še sedaj nimajo pokazati nikakršnih uspehov. Vzpričo takemu neuspešnemu delovanju uvidi češki narod na Moravskem v celem spravnem gibanju le golo komedijo.

(V češkem deželnem zboru) se je deželni maršal knez Lobkovic v otvoritvenem govoru spominjal cesarjevega potovanja v Prago. Omenjal je cesarjev velikodušni dar za ustanovitve umetniške galerije ter izjavil, da se je pri tem obisku pokazalo, da so vsi prebivalci češkega kraljestva brez razlike narodnosti enako udani svojemu cesarju in kraju, in da se prepri, ki vznemirja deželo, da poleči le z ljubeznijo in udanostjo do vladarja.

(Ogrski državni zbor) bo zaključen v pričetku julija. Parlamentarne počitnice bodo trajale kaka dva meseca, ker koncem avgusta se snideta zopet obe zbornici h kratkemu zasedanju, potem pa se razpusti sedanji parlament. Nove volitve se potem vrše v zadnjem tednu septembra in prve dni oktobra.

(Slovaki) so obelodanili z ozirom na volitve v ogrski državni zbor, ki bodo jeseni, in katerih se tudi Slovaki udeležijo, obširen program. Slovaki zahtevajo popolno narodno enakopravnost, splošno, enako in tajno volilno pravico ter popolno občinsko in versko avtonomijo.

(Ustaja v Novem Pazaru.) Iz Beograda se poroča, da je v Novem Pazaru buknila ustaja, naperjena proti javni oblasti. Uporniki so nastopili sovražno tudi proti tam živečim Srbom.

(Rusija in balkansko vprašanje.) Na Ruskem se je začela obhajati nekdanja vroča prijaznost do Bolgarske, nasprotno pa zdaj stopa Rusija vedno bolj na stran Srbije, zlasti odkar je umrl Milan. V ruskih slavofileških krogih nabirajo sedaj denar za ustanovitev lista v Bukaresti, ki bo propagiral skupno postopanje balkanskih držav.

(Balkan.) Radi pogostih napadov Arnavtov na srbsko ozemlje in ljudstvo se je srbska vlada pri sultanu pritožila. Zato je poslal sultan na mejo Hemdi pašo, da poskrbi, da se napadi ne bodo več ponavljali. Turčija je odredila v Makedoniji in Albaniji velike vojaške vaje, ki imajo namen ostrašiti in pregnati puntarje. Kakor je videti, ima Turčija vseeno strah pred slovan-skimi puškami!

(Bismarckov spomenik.) Minulo nedeljo se je vršilo odkritje Bismarck-ovega spomenika v Berlinu. Pri tej priliki je imel nemški državni kancelar Bülow govor, v katerem je naravnost izjavil, da ni vsega odobravati, kar je Bismarck rekel in storil, le bedaki in fanatiki morejo trditi, da se ni nikdar zmotil. Tudi mnoga njegovih načel so taka, da jih ni odobravati vselej in v vsakem položaju.

(Velika sibirski železnica.) Dne 1. junija 1891, torej pred desetimi leti je bil po zapovedi ruskega cara začetek največjega delu v svetovni zgodovini: sibirski železnici. Na čelu vsemu podjetju je bil postavljen ruski prestolonaslednik, današnji car Nikolaj II. Deset let je

minilo, odkar delajo na tej železnici, in danes morejo Rusi s ponosom gledati na delo, dovršeno v tako kratkem času. Do 1. maja 1901 je bilo položanih tračnic na daljavo 6521 vrst, torej spada na vsako leto 651 vrst, dočim so pri gradnji kanadske železnice vsako leto dovršili povprečno 488 vrst. Lanski dogodki v Kitaju so pokazali očitno, kako je Rusiji treba sibirski železnice. Vzporedno z gradnjo sibirski železnice grede mnoga druga vožna podjetja. Pred vsemi gre za naseljenje Sibirije. V poslednjih desetih letih se je nad milijon duš preselilo iz evropske Rusije v Sibirijo, in naseljenci napredujejo lepo v novi domačiji. Gradnja novih in popraviljanje dosedanjih poti po kopnem in po vodi, mnogostransko proučevanje zemlje, podpore domači in tujini — vse to je silno delovalo na proziva jalne sile v Sibiriji in splošno olajšanje življenja. Uvedenje novih sodišč, odprava izganjanja v Sibirijo, je v tesni zvezi z gradnjo velike sibirski železnice; tako dobiva Sibirija vse pogoje mirnega napredka.

(Vojna v Južni Afriki.) Zadnje čase se je vršilo dvoje večjih bojev, v katerih so imeli zlasti Angleži nesrečo. Blizu Wilmanstadta v Transvaalu je bilo 250 konjenikov v taborišču 12. t. m. od Burrov napadenih. Burji so prilezli prav blizu tabora in obsuli Angleže s strašnim ognjem. Dva častnika in 16 mož je bilo ubitih, 4 častniki in 38 mož ranjenih, 2 častnika in 50 mož je ušlo, vsi drugi so bili vjeti, a pozneje izpuščeni. Burji so zaplenili tudi dva topa. Četa Eliota je imela dne 8. t. m. boj z Burji. Po hudem boju so menda Angleži vzeli Burrom 71 otovorjenih vozov, 400 glav živine in 45 Burrov pa so baje vjeli. Eliot je imel 20 mrtvih, 24 pa ranjenih. — Holandci v Kaplandiji se trumoma pridružujejo Burrom. Anglija bi bila menda pripravljena skleniti mir, ako bi se združile obe republiki Transvaal in Oranje ter prepustili Angliji vse okraje Transvaala, kjer so zlati rudniki. Anglija bi v tem slučaju priznala neodvisnost burških republik; zahteva pa, da odstopi pred nemškimi Krieger. Iz teh pogojev je razvidno, da je Anglijo gnala v to vojsko le pohlepnost in požrešnost po bogatih rudnikih, in da je bila to čisto navadna roparska vojska.

Razne stvari.

(Ropari v Dalmaciji.) Iz Knina se poroča tale degođa: Nek kmet se je vračal s svojo hčerko s selom, na katerem je dva vola prodal za 250 gld. Danar je izročil hčerki. Na poti so ga napadli roparji. Zaman je kmet zatrjeval, da nima denarja pri sebi, roparji so ga ubili. Nje gova hčer je ušla in vaa spehana priletela do neke hiše, kjer je gospodarija v solzah priprla, kaj se ji je pripetilo. Skoro je prišel domov tudi posestnik dotične hiše s svojimi sinovi. Nesrečno dekle, katero je gospodinja povabila, naj v hiši prenoči, jih ni spoznalo. Bili so bližnji njenega očeta. Roparji so skoro zvedeli, koga imajo pod streho, in so sklenili dekle po noči umoriti. Nakazali so ji ležišče pri domači hčeri in ji zabili čili, naj spi na nje levi strani. Po noči pa je dekle začutilo želo ter vstalo. Ko se je pa vrnilo, vleglo se je namestu na levo, na desno stran pri domači hčerki. Ropar se je po noči pripeljal k postelji in zadavil — svojo lastno hčer, čno dekle pa je ušlo.

(Kako je maščevala mati svojega sina.) Iz Zadra se poroča: Pred tukajšnjim poročnim sodiščem je stal kmetaki fant Ante Grdović iz Brodarice, ker je v nekem pretepu ubil fanta Ivana Čurkovića. Mati umorjenca je bila pokli cana kot priča ter je stala na hodniku. Ko so pripeljali Grdovića mimo nje, je planila nanj in ga zabodla, da so ga odnesli umirajočega. Nesrečnico so takoj zaprli.

(Ruska carica Aleksandra) je dobila ravno kar četrto hčerko Anastazijo. Prva je šestletna Olga, druga štiriletna Tatjana in tretja dveletna Marija.

(Čuden mrliš!) Nekje v Galiciji umrje pred tedni mož. Mrliša preoblečejo in položijo, kakor je navada, na pare. Mizar dela krsto, iz cerkve pa prinesejo sveče in iste zažgo okolo mrliša. Okoli polnoči pa mrliš lepo ustane, stopi s par, ugasne luči in začne razdirati in spravljati v kot priprave za svoj pogreb. Bila je nedelja. V jutro gre k sv. maši ter plača sveče in zvonjenje. Slednjič gre še k mizarju, ki je bil ravno do končal krsto in plača tudi tisto. Mož jo popolnoma zdrav!

C. kr. notar

Vinko Kolšek

Šoštanju (233)

otvori svojo pisarno dne 1. julija 1901.

Proda se lepo posestvo

v Arji vasi četr ure oddaljeni od Petrovca. Posestvo obstoji iz njiv in travnikov, zraven je mlin s tremi tečaji in stope, hlev, kozolec in lep sadunostnik. Več se izve pri posestniku Janezu Rojcu v Mali Pirašici, pošta Žalec, Štajarsko. (230) 2-1

Častniški ježni konj

porabljen tudi za vožnjo, rajav, valah, popolnoma privažen, 7 let star, je naprodaj.

Povprašati je v Celju, Ringstrasse 11, v 1. nadstr., vrata 4. (233) 1

Prva tržiška razpošiljatev na deželo

France Mirt, Trst

priporoča najgorkeje p. n. slovenskemu občinstvu svojo zalogo kave, riša, južnega sadja, olja, čaja, čokolade, konzerv, rib, sira, vina namisnega in za desert itd. Blago se razpošilja po železnici v količnikih od najmanj 30 kg. vsebine sestavljene iz eno ali pa iz več vrst blaga kakor tudi v poštinih količnikih od 4 1/2 kg. vsebine.

Vožnino in embalažo plača pošiljatelj.

Poštni količki (4 1/2 kg. vsebine franko).

Kava	K
Santos I. izbran količ 4 1/2 kg. stane	11.40
Santos II.	10.40
Java zelena	12.20
Java gold	15.58
Ceylon I.	14.24
Ceyl. Perl	15.90
Kuba I.	16.15
Portorico ext.	15.20
Mokka prava arab.	16.15

Riž.

Karolina	8.80
Ostiglia glase	8.40
Japonski	2.72

Olje.

v zabojčkih s kositarjevo posodo [Schraubenverschluß]

Nizza extra zabojček 4 kg. vsebine	K
Genta	7.56
Aizer	7.40
Jedlino	5.80

Vino (Desert.)

Marsala sodček 4 lit. vsebine stane	10.-
Malaga	14.60
Lacrimae Christi	16.40
Madera sodček	14.80
Cipro	13.20

Oranča.

Mesina v košaricah 30-32 komadov	3.20
Mesina krvave	3.60
Limonc	2.80

Milo (Spremitura)

najboljše za britev, toaletno in fino perilo zabojček 4 1/2 kg. vsebine	4.60
---	------

Virh.

Naturali količ 4 1/2 kg. vsebine	5.80
4 1/2 Lactina	6.70
Isbran	9.50

Častim g. duhovnikom priporoča posebno svojo zalogo virha kakor tudi olja in dušice za večno luč ter si usoja izvršiti č. naročbe z nemudom in natančno postrážbo.

Obširnejši ceniki se po želji razpošiljajo bresplačno. Spoštovanjem udani

(188) 10-2

France Mirt.

Vožne kartovni tovorni listi v

AMERIKO

Kralj belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojashila dnje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa

Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

Otroške vozičke za ležati in sedeti, kakor drugo pleteno blago, košarice, različne kovčege in torbice

priloga po nizkih cenah
Peter Kostič v Celju.

Hotel v najem.

V Ljubljani se odda zaradi rodbinskih razmer takoj pod ugodnimi pogoji

v najem

zelo lep in močno obiskovan hotel na lepem prostoru sredi mesta z velikimi prijaznimi gostilniškimi prostori, z velikim številom spalnih sob za prenočišča tujcev z novo opravo, s krasnim vrtom, verando in kegljiščem. Oprava v spalnicih je vsa nova ter je stala ista z dekoracijami v hotelu 6000 gld., a sedaj se odda za 2600 gld.; ako se da le 1400 gld. na roko se za 1200 gld. čaka v dobrih pogojih. Spalnice nesejo toliko, da se lahko najemnika plačuje samo z dobitkom od istih. (216) 6-6

Več pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

Ovčjo volno belo

dolgo jo oprano, kupuje Dragotin Hribar v Celju, kamor naj se pošljejo ponudbe in vzorci.

Peter Tavčar

voditelj podružnice Michele Novak

Trst * Piazza Cordainolli 3 * Trst

priloga bogato zalogo olja na debelo in na drobno, postavljeno na pošto ali postajo Trst, najmanjša pošiljava zamore se izvesti po pošti in sicer 5 kg. Cena olja je pp: 36, 40, 44, 48, 52, 56, 60, 64 novcev liter, ali na kg 4 novce več. Zaloga kave, riša, testenine, sploh vsega kolonialnega in jestvilnega blaga. (224) 4-2 Odpošilja se proti povzetju.

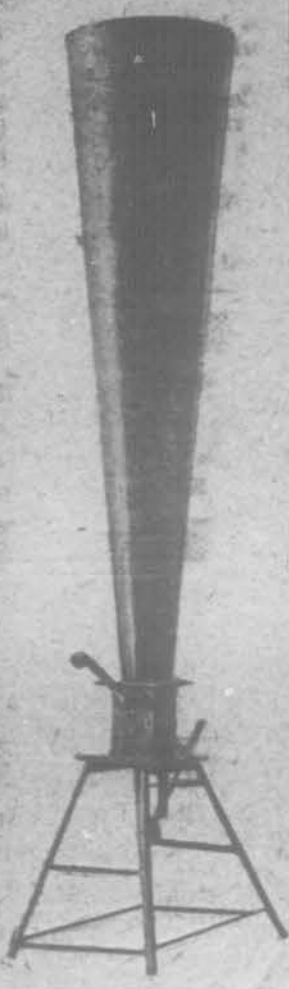
Močan fant

kateri ima veselje za trgovino ali je že kdaj služil v njej in da je pošten, dobi službo v trgovini špecerijskega blaga pri

Anton Topoljak-u v Celju.
(228) 3-2

Ivan Rebek
(195) 6-5

ključalničarski mojster v Celju, Poljske ulice števil. 14
priloga svoje najnovejše, najboljše in najvarnejše
možnarje za streljanje proti toči.

Naznanilo.

Delavsko podporno društvo v Celju

naznanja vsem p. n. udom, da so društveni prostori od 1. junija nadalje

v Novih ulicah (Neugasse) št. 11

v hiši g. Camernika (poprej Weber-jeva hiša) poleg okoliške šole.

Članom se priporoča društveno gostilno v blagohoteni obisk, ker so sedaj prostori lepi ter se bode točilo pristno vino kakor tudi sveže marcno pivo.

Mrzla jedila vedno na razpolago.

Vplačevanje udnine, izplačevanje podpor ter vpisovanje novih udov vsako nedeljo dopoldan. (217) 3-3

Hotel Tribuč v Mozirju.

Slavnemu občinstvu se usojam naznaniti, da sem otvoril

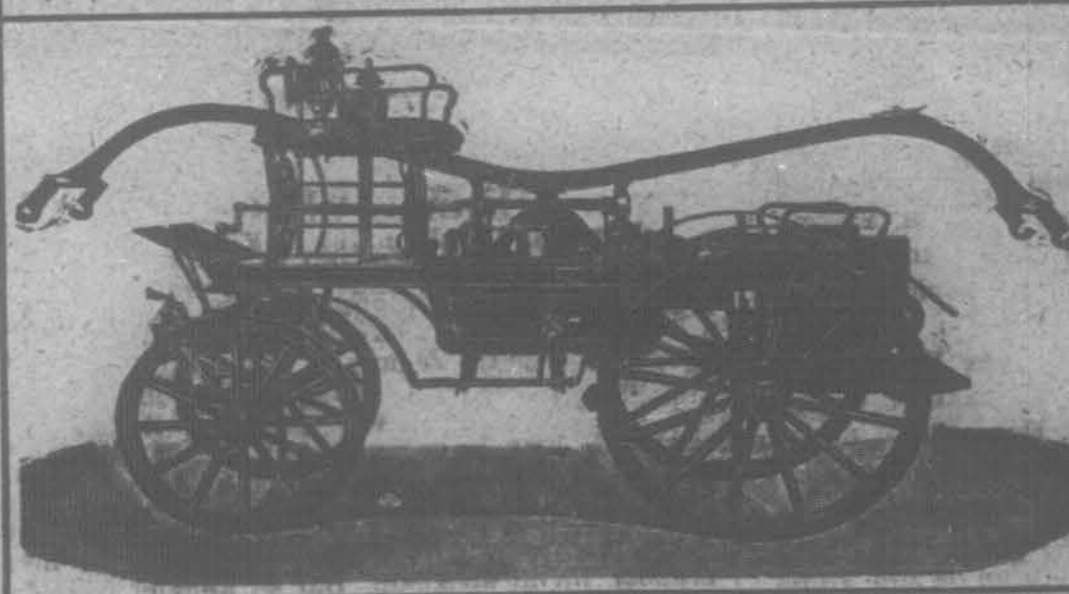
ново gostilno hotel Tribuč

v čisto prenovljenih, jako ugodnih in prijetnih prostorih. Pri gostilni je tudi čisto nova, prostorna, vsakozl. novočasno opremljena veranda. Priporočam se torej slav. občinstvu kar najtopleje in se bodem potrudil, vsakemu postreči z najboljšimi pristnimi domačimi in završkimi vini, kakor tudi vedno s svežim pivom iz priznane najboljše pivovarne. Dobivale se bodo pa tudi vedno najokusnejše tople in mrzle jedi in vse to po najnižjih cenah. Rada elavna društva, kakor učiteljska, planinska, košarska, pevka, čitalnice itd. pa še posebej opozorim, da lahko v mojih dovolj prostornih sobah prirejajo svoje shode in shore, in se bodo na željo napravljali tudi skupni obedi po izjemno nizkih cenah. Popotniki dobijo vselej pripravna prenočišča, letoviščniki se sprejemajo tudi na dalje časa na stanovanje in hrano. Vedno bode na razpolago tudi voz na železniško postajo na Rečici, kakor tudi v druge kraje. Prosim torej slav. občinstvo, da me blagovolji z obilnim obiskom počastiti. Mozirje, dne 16. junija 1901.

(229) 2-2

Feliks Tribuč.

(155) **Svoji k svojim!**

Podružnica Zagreb.

**C. i kr. priv. tvornica
brizgalnic, cevi in
kmetijskega orodja**

R. A. SMEKAL
v Čechu na Moravskom
podružnica Zagreb
nudi si. gasil. društvom
brizgalnice vsake vrste s
patentom proti smršlani
cevi in opreme. Posest-
nikom kmetijske stroje
ter peronospora-škopil-
nice, slednje po 25 kron
komad franco vsaka
pošta. Plastični tudi na
obroke. Prekupcem zna-
ten rabat.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji meri.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert. vodovodnih cevi, izdelkov iz kamešnine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika zaloga poljedelskih in vinorejskih strojev, raznovrstnih sesalk za vodnjake in kletarstvo.

Pozor gg. kovač! V večjo udobnost svojih cen, odjemalcev omislil sem si stroj za osločenje kolesnih šin, katerega se zamorejo isti v mojem skladišču vedno posluževati.

Za čas košnje priporočam svoje

izvrstne kose iz najfinejšega jekla

ter vsakovrstne brusne kamne.

Za kose se jamči!